

'Teeltwisseling bij kokos kost teveel

Rozenteler Coert van Dijk is met de helft van zijn bedrijf bezig met een teeltwisseling. Hij wisselt daarbij niet alleen van rozenras, maar ook van teeltmedium. Hij teelde op kokos, maar gaat weer terug naar steenwol. Het 'sleepwerk' tijdens de teeltwisseling gaf de doorslag.

TEKST EN BEELD: MARLEEN ARKESTEIJN

Coert van Dijk: "Teelttechnisch maakt het niet zoveel uit op welk substraat je teelt."

Aan de ene kant van het middenpad staan al weer een jaar nieuwe rozen, aan de andere kant heeft hij pas vorige week de laatste 'Naranga's' geroid. Als alles klaar is, staat er twee hectare van de grootbloemige rode roos 'Happy Hour' van veredelingsbedrijf Spek Roses.

Vijftig procent kennis en vijftig procent geluk

Coert van Dijk uit Berkel en Rodenrijs startte in 1982 met een hectare rozen in de grond. In 1998 plantte hij de toen nieu-

we oranje grootbloemige roos 'Naranga' op kokos. "De eerste jaren met 'Naranga' waren superjaren. De middenprijs was 42 Eurocent."

Toen hij in 1991 zijn buurman kon kopen, koos hij ook in het nieuwe deel voor deze roos. "In 2002 zakte de prijs naar 31 Eurocent. Dit kwam door een té grote uitbreiding binnen Nederland en teveel import uit Kenia."

Hij hoopt met een rode roos beter af te zijn. "Oranje rozen zijn prima te telen in Kenia, bij rode rozen is daar meer kans op verbranding. Maar de keuze van een roos blijft een loterij. Het is vijftig procent kennis en vijftig procent geluk."

Kokos

Toen de rozenteler in 1998 overstapte op de 'Naranga' koos hij voor kokos. De investeringskosten voor kokos en steenwol waren ongeveer gelijk, namelijk 1.80 Euro per strekkende meter mat.

"Het was eigenlijk gewoon een modeverschijnsel, het achterna lopen van de markt," zegt hij achteraf. "Er werd gesuggereerd dat het gewas een grotere groeisnelheid zou hebben op kokos. Met name het herstel na de winter zou beter zijn en de weggroei net een weekje sneller. Verder zou de kleur van de bloem natuurlijker en helderder zijn. De afvoerkosten van het product zouden laag zijn omdat het een natuurproduct is. We konden het gebruikte materiaal gratis terugbrengen."

Een aantal van die voordelen is uitgekomen. "De weggroei was sneller en het herstel na de winter super. De productie was ook zeker goed. De voorspelde productie van 'Naranga' was 140 tot 160 stelen per vierkante meter per jaar. Ik knipte het laatste jaar gemiddeld 243 stelen per vierkante meter."

Over de kleur kan hij niet veel zeggen. "Iedereen met 'Naranga' teelde op kokos. Dus ik kan het niet vergelijken."

Nadelen

Ondanks het feit dat er op het kokossubstraat prima te telen valt, besloot Coert van Dijk vorig jaar om toch met dit substraat te stoppen. "Het kost mij 500 à 600 uur extra arbeid tijdens de teeltwisseling door alle sleepwerk. Een kokosmat weegt 20 kilo, een steenwolmat nog geen kilo. Bovendien moet je de mat eerst losschudden voor gebruik. Bij steenwol kun je blokjes met planten op de matten plaatsen. Bij kokos moet je de planten 'ingraven' in de zakken. De kosten waren voor mij zeker 12.000 Euro extra."

Ook het punt gratis terugbrengen van het kokossubstraat viel negatief uit. "Ze wilden het zonder zak en gewas. Dat kostte zoveel arbeid dat het niet rendabel is."

Ander negatief punt was, dat de met het gietwater meegedruppelde gewasbeschermingsmiddelen geen effect hadden. Een

arbeid'

gewasbeschermingsmiddel als Admire tegen witte vlieg bindt zich aan de vezels. Bij steenwol had de rozenteler hier geen problemen mee.

Coert van Dijk moest, toen hij opnieuw ging planten, dus opnieuw kiezen voor een substraat. Steenwol is naar schatting van de rozenteler het belangrijkste teelt-medium, gevolgd door kokos, dat door ongeveer dertig procent van de telers wordt gebruikt. Substraten als kleikorrels en perlite, worden op kleinere schaal toegepast. "Het maakt niet zoveel uit voor welk substraat je kiest. Het gaat meer om de groene vingers," is de mening van Coert van Dijk.

Zelf koos hij na zijn avontuur op kokos weer voor steenwol, omdat dit prijstechnisch voor hem het meest voordelig was. De teelt op perlite en kleikorrels viel af. "Dit materiaal is té poreus. Je moet heel veel water geven, omdat het niet veel water vast kan houden. Dat vereist een andere installatie, die veel water kan geven."

Assimilatiebelichting

In de rozen is assimilatiebelichting zo goed als standaard. "Zeker met rode rozen moet je de eerste zes maanden voor een groot deel van de omzet scoren, want je hebt dan veel feestdagen zoals kerst, Valentijn, moederdag en franse moederdag. Dat betekent dat je een hoop groei in de winter moet hebben."

Op het ene bedrijf belicht hij met 6000 lux, op het andere met 7000 lux. Dat heeft met de inkoop van stroom te maken. "Je koopt een trafo. Je kijkt hoeveel stroom je hebt en berekent hoeveel lampen je op kunt hangen."

Voorlopig koopt hij zijn elektriciteit in. "Dat komt mij beter uit dan zelf opwekken. Je betaalt de rekening en je bent klaar. Je hebt geen onderhoud en geen warmte-overschot."

Hoe het zich in de toekomst ontwikkelt, kan hij nog niet zeggen. "Als ik in de toekomst meer ga belichten en naar de 10.000 lux ga, ga ik misschien wel zelf stroom opwekken."

Volgens Coert van Dijk vergt de teeltwisseling bij kokosmatten meer arbeid dan bij steenwol.

Groeiplannen

Coert van Dijk kweekte sinds 1982 rozen. Bijna twintig jaar 'kon hij geen kant op', totdat hij in korte tijd twee maal de kans kreeg om grond bij te kopen. In 2001 kocht hij de eerste hectare van een buurman, waardoor zijn oppervlakte verdubbelde. Inmiddels heeft hij de grond van een andere buurman opgekocht, waarmee hij per 1 december 2005 nog verder hoopt uit te breiden tot bijna vier hectare. De glasopstanden zijn nieuw. In 1998 bouwde hij nieuw op zijn oude locatie, in 2001 op de nieuwe locatie. De scheidslijn tussen de twee bedrijven loopt als het ware over het middenpad. De rozenteler vernieuwde alle oude apparatuur toen hij de tweede helft bouwde: een grotere ketel, watergeefunit en een ontsmetter,

die alvast 'op de groei' zijn, zodat dit in ieder geval nog voldoende is voor de nieuwbouw in 2005. De volgende stap is volledige automatisering.

Samenvatting

Coert van Dijk produceert rozen op een modern, groeiend bedrijf in Berkel en Rodenrijs. Hij belicht met 7000 lux, maar wil dit op termijn verhogen tot 10.000 lux. Ook denkt hij over automatisering. De afgelopen jaren teelde hij op kokossubstraat. Hoewel de teelt op kokos prima verloopt, is de extra arbeid tijdens de teeltwisseling de reden om weer voor steenwol te kiezen.